

Redactioneel Tijdschrift
VervoerswetenschapInnovative Pricing for Sustainable Mobility
(iPriSM)**Erik Verhoef**
VU Amsterdam¹

Toen wij in mei 2010 begonnen met ons onderzoeksprogramma i-PriSM (Innovative Pricing for Sustainable Mobility) was het ongeveer 2 maanden geleden dat de Tweede-Kamerfractie van het CDA haar steun aan het programma Anders Betalen voor Mobiliteit had ingetrokken, waarmee de plannen voor een grootschalige invoering van innovatief prijsbeleid op de Nederlandse wegen tot nader order in de koel- of ijskast waren verdwenen. Door de gecombineerde effecten van de economische recessie en de eerste-orde effecten van uitbreiding van wegcapaciteit op verschillende cruciale plaatsen in het wegennet waren de filecijfers in de jaren die zouden volgen een stuk gunstiger dan we gewend waren, zodat ook vanuit het maatschappelijke veld relatief weinig urgentie werd gevoeld voor wat betreft de invoering van prijsbeleid op de weg. Kortom; we konden ons, als onderzoeksconsortium, gelukkig prijzen met de relatieve rust waarin we ons onderzoek konden verrichten!

We hebben ons daarbij overigens nooit zorgen gemaakt over de maatschappelijke relevantie van ons onderzoek. In de eerste plaats beginnen met de aantrekkende economie en het weer op gang komen van woning- en arbeidsmarkten, de mechanismen die ten grondslag liggen aan ervaringsregels dat extra capaciteit ook weer extra verkeer uitlokt weer op gang te komen, en worden we geconfronteerd met groeiende filezwaarte. Maar ten tweede, prijsbeleid is natuurlijk een thema dat veel breder is dan filebestrijding: niet alleen is het daarnaast een instrument dat kan helpen bij het bereiken van duurzaamheidsdoelen en een verbeterde verkeersveiligheid, ook blijft het voor veel mensen een eerlijker gedachte als betaald wordt naar rato van gebruik van auto's, in plaats van puur het bezit daarvan. En ten derde, ons onderzoek betrof prijsbeleid in bredere zin dan alleen in het wegverkeer: juist ook andere vervoerswijzen speelden een rol.

De "wij" in de twee voorgaande alinea's, dat zijn de verschillende groepen die in iPriSM hebben samengewerkt. In Groningen, bij projectleider Linda Steg, betrof dat verkeerspsychologisch onderzoek. In Delft bij Bert van Wee was dat onderzoek naar de rol van media in de implementatie van prijsbeleid. Ook in Delft, maar dan bij Rob van Nes, kwamen verkeerskundige aspecten aan de orde, in samenhang met het bestaan van meerdere beheerders en andere actoren in een netwerk die elk hun eigen doelstellingen nastreven. En aan de VU, bij Erik Verhoef, kwamen ruimtelijk-economische aspecten van prijsbeleid aan de orde.

¹ VU Amsterdam, E: e.t.verhoef@vu.nl

Voor dit special issue hebben we de verschillende groepen, en met name ook de betreffende AIO's, gevraagd hun belangrijkste bevindingen op papier te zetten, nadrukkelijk vanuit het perspectief van beleidsrelevantie. De artikelen bespreken daarmee de belangrijkste beleidsinzichten die in een aantal achterliggende wetenschappelijke papers zijn vergaard. De inzichten uit de verschillende artikelen zijn gevarieerd, en zijn bepaald niet alleen relevant voor mogelijke toekomstige ontwikkelingen waarin prijsbeleid op de weg ook weer op de Haagse politieke agenda zou kunnen komen. Integendeel, de inzichten zijn veelal breder relevant en toepasbaar, op andere vormen van mobiliteitsbeleid en in sommige gevallen ook daarbuiten, en zullen daarom hopelijk op de langere termijn kunnen bijdragen aan het efficiënter en effectiever maken van zowel beleidsimplementatieprocessen als van dat beleid zelf.
